

İstanbul'da

9-10 Haziran 2003 Tarihinde Yapılan

ve

Türkiye İsrافی Önleme Vakfı tarafından düzenlenen

**“Mikrokredi Vasıtasıyla Yoksulluğun Azaltılması
Uluslararası Konferansı”**

Sonuç Bildirgesini

Saygılarımızla sunarız

Prof. Dr. Aziz AKGÜL

Diyarbakır Milletvekili

ve

Türkiye İsrافی Önleme Vakfı

Mütevelli Heyeti Başkanı

- Sadece güvene dayanan, teminatsız ve kefilsiz küçük sermaye şeklindeki mikrokredi, yoksulların kendi kendilerine yoksulluktan kurtarmaları için etkili bir araçtır. Mikrokredi; başta A.B.D ve Avrupa'nın çeşitli ülkeleri de dahil olmak üzere, bütün kıtalarda yaklaşık 110 ülkede başarıyla uygulanmaktadır. Mikrokredi uygulanması için büyük bir potansiyele sahip olan Türkiye'de, yoksulluğa karşı savaş için bir strateji olarak önerilmektedir.
- Mikrokredi uygulamaları, en yoksul insanları ve özellikle de mevcut resmi finansal sistemin dışladığı yoksulun yoksulu kadınları hedef olarak almalı ve kimin fakir olduğuna dair kesin ölçütleri belirlemelidir.
- Uygulanacak mikrokredi programı; müşterilerin kolaylıkla anlayacakları kolay ve hızlı süreçleri sayesinde, yoksullar için kolay bir hizmet sağlamalıdır.
- Mikrokredi programları için; bağımsız olarak çalışacak, güçlü bir liderlik, şeffaf ve profesyonel bir yönetim gereklidir. Program yöneticileri ve çalışanları arasında bir bağlılık kültürü teşvik edilmeli ve geliştirilmelidir. Mikrokredi programları için oluşturulacak teşkilat; çalışanların yeteneklerini ve bilgilerini güçlendiren, açık stratejilere ve yönetim yapılarına sahip olmalıdır.
- Mikrokredi programlarının başlangıçtan itibaren sürdürülebilirliği sağlanmalıdır. Sürdürülebilirlik olmadığı takdirde, program büyüyemez ve yoksullara erişim sağlanamaz. Söz konusu programlarda, daha başlangıçtan itibaren bir sürdürülebilirlik planı olmalı ve bu plan; borçlulara erişim, kredi miktarı, portföy genişlemesi ve fiyatlandırma politikasının şartları açıkça belirtilmelidir. Hizmetlerin fiyatlandırılması, programın giderlerini karşılama imkanını sağlayacaktır.
- Hükümet, Mikrokredi projelerinin uygulanması için gerekli ortamın sağlanmasını üstlenmeli ve mikrokredi programlarının uygulanmasının önündeki engelleri kaldırmalıdır. Hükümet, mikrokredi programlarının uygulanmasında fiilen rol almamalıdır. Mikrokredi programlarının kendi politikalarını belirlemelerine ve bağımsız olarak çalışmalarına müsaade edilmelidir. Programlara başlanıldığı zaman, tamamen serbest olarak çalışmalarına imkan tanınmalı, uygun metodolojileri ve fiyatlandırma politikalarını oluşturmalarına izin verilmelidir. Bu şekilde projelerin ölçekleri genişleyecek, sürdürülebilir hale gelecekler ve anlamlı sayılarda yoksullara erişebileceklerdir.

- Diyarbakır'da 11 Haziran 2003 Çarşamba günü Mikrokredi fikrinin mimarı Prof.Dr. Muhammed Yunus'un da katılımıyla başlatılan "Türkiye Grameen Mikrokredi Projesi"nin uygulanmasında borç alacak olanlara mikrokredinin sürdürülebilirliğinin sağlanması amacıyla, verilen mikrokrediye yıllık %24 hizmet maliyeti ilave edilerek 1 yıl süreyle verilen mikrokredilerin haftalık geri ödemelerle tahsil edilmesi esas alınmalıdır.
- Sosyal girişimcilere (piyasa tabanlı ilkelere veya iş modellerine dayalı sosyal sorunların çözümü alanında çalışanlar) ve mikrokredi programlarına yatırım yapmakla ilgilenen sivil toplumlara vergi indirimleri gibi teşvikler sağlanmalıdır.
- Mikrokredi programları için kurumsallaştırılmış destek sağlanmalı ve bu programlar ulusal finansal altyapının birer parçası olarak değerlendirilmelidir.
- Dünya Bankası'nın Sosyal Riski Azaltmaya yönelik olarak Türkiye'ye 2003 yılında ayırdığı yaklaşık 114 milyon doların 75 milyon dolarının mikrokredi programlarında kullanılması maksadıyla ayrılmasının uygun olabileceği değerlendirilmektedir.
- Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonunda 2003 yılında birikecek meblağın %50'sinin mikrokredi programlarında kullanılması maksadıyla ayrılmasının uygun olabileceği değerlendirilmektedir.

Mikrofinans ile ilgili Kanun Teklifinde dikkate alınabilecek Unsurlar:

- Mikrokredi programlarının Mikrokredi Bankaları haline dönüşmelerini sağlayacak hukuki düzenleme olmalıdır. Mikrokredi Bankaları borç alanlardan ve halktan mevduat toplayabilmelidir.
- Hükümet, mikrokredi programlarının finansmanı için gerekli fonların(Wholesale) oluşturulmasına yönelik çalışmaları teşvik etmelidir. Bu tür fonlar Bangladeş'te ve başka ülkelerde başarıyla oluşturulmuştur.
- Sivil Toplum Kuruluşlarının mikrokredi programlarında sadece kredi alanların tasarruflarını kabul etme yetkisi olmalıdır. Ancak,

borç alanların toplam tassaruf miktarı mevcut borç miktarından daha fazla olmamalıdır.

- Mikrokredi Bankası aynı zamanda para piyasalarında para bulmaya yönelik bono gibi finansal enstrümanlar çıkarabilmelidir.
- Mikrokredi programlarının çalışmaya başlayabilmesi, ölçeklerini büyütebilmesi ve sürdürülebilir kuruluşlar haline gelmesi için gerekli yasal düzenlemeler yapılmalıdır.
- Mikrofinans Bankalarının çalışmalarına nezaret edecek ve faaliyetlerini kolaylaştıracak BDDK içinde bir Mikrofinans düzenleyici birimi geliştirilmelidir.
- Mikrofinans Bankalarının oluşturulması hakkındaki kanun; geniş kapsamlı olarak tasarlanmalı, yasal ayrıntılardan uzak tutulmalı ve rekabeti geliştirecek, farklı metodolojiler kullanacak ve en yoksullar için sübvansiyonsuz mali hizmetlere sürdürülebilir erişim sağlayacak bir yapıya sahip olmalıdır.
- Kanunun sivil toplum kuruluşlarının kendilerini biçimsel mali kurumlara dönüştürmelerini teşvik edecek şekilde düzenlenmesi en önemli husustur.
- Mikrofinans kuruluşları ve amaçları, kanunda açıkça tarif edilmelidir. Kanun bir mikrofinans kuruluşunun düşük gelirli ve yoksul ailelerin gelir getirici ve toplumda yaşayabilmek için kendi kendine istihdam imkanlarını geliştirmeyi öngörmelidir.
- Mikrofinans programlarında, hedef grubunun hangisi olduğu konusu açıkça tarif edilmelidir. Kanun gelir düzeyi ve diğer kriterlere göre belirlenecek en alt %15'lik dilimini hedef alacağını belirtmelidir.
- Kanun; mikrofinans Bankalarını çalışma alanları ve hizmet seviyeleri bakımından birkaç düzeyde çalışmalarına yönelik farklılıklara imkan verebilmelidir. Bu düzeyler köy, belde, ilçe, il, bölge ve ülke çapında olduğu gibi ve ülkenin özelliklerine bağlı olarak belirlenmelidir. Coğrafi bölgeler itibariyle belirleme idari açıdan kolaylıklar sağlayabileceği gibi hizmetlerin belli bir alana odaklanmasına da imkan verebilir. Yerel gayret ve gurur, mikrofinans bankalarının başarısına katkıda bulunmakla birlikte, etkinlik derecelerinin artışına da katkıda bulunabilecektir. Bir Mikrofinans Bankası müşterilerinin sahip olduğu ve kar gayesi

gütmeyen bir kuruluş şeklinde de geliştirilebileceği gibi kar gayesi güden bir birim de oluşturulabilir.

- Mikrofinans Bankaları borçlularından olduğu kadar, halktan da tasarruf kabul edebilmelidir. Bankanın kabul edebileceği toplam tasarruf tutarı, bankanın verdiği kredilerin iki katını geçmeyecek şekilde olmalıdır.
- Projelere başlanıldığı zaman, bankaya ölçeği büyütebilmesi ve önemli sayıda yoksullara erişebilmesi için, uygun metodolojilerin ve fiyatlandırma politikalarının belirlenmesinde özgürlük ve esneklik tanınmalıdır.
- Mikrofinans sektörü, raporların standartlaştırılması ve saydamlığı konusunda çaba göstermelidir. Mikrokredi Bankası yıllık denetime tabi tutulmalıdır.

Prof. Dr. Muhammad YUNUS
Grameen Bankası Yönetim
Kurulu Başkanı

Prof. Dr. Aziz AKGÜL
Türkiye İsrافی Önleme Vakfı
Mütevelli Heyeti Başkanı